

Małgorzata Wolska-Długosz

Bezrobocie absolwentów szkół wyższych i sposoby ich aktywizacji zawodowej na przykładzie Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach

Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 24, 245-269

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

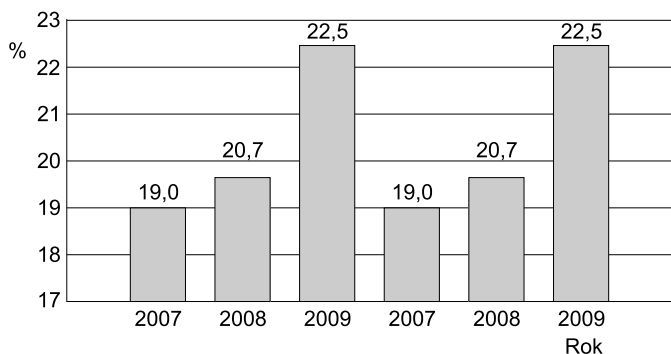
Bezrobocie absolwentów szkół wyższych i sposoby ich aktywizacji zawodowej na przykładzie Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach

Unemployment of high school graduates and ways of professional activity for example the District Labor Office

Bezrobocie jest zjawiskiem występującym na całym świecie. Towarzyszy ludzkości niemal od zawsze, choć w zależności od funkcjonującego ustroju społeczno-gospodarczego różne jest jego oblicze i rozmiary. Pomimo licznych wysiłków podejmowanych przez administracje rządowe i samorządowe do tej pory nie udało się go zlikwidować. Bezrobocie jest zjawiskiem niezwykle złożonym, posiadającym swój wymiar ekonomiczny, prawny i społeczny. Wpływa nie tylko na dynamikę rozwoju ekonomicznego, ale także na standard życia ludności, decydując o nastrojach społecznych. Jako osobliwość występująca na rynku pracy stanowi przedmiot badań różnych dyscyplin naukowych.

O skomplikowanym charakterze bezrobocia świadczy fakt, iż stopień zagrożenia tym zjawiskiem nie jest jednakowy dla całej zbiorowości społecznej. Szanse na uzyskanie zatrudnienia przez jednostkę uzależnione są od takich zmiennych jak wiek, płeć, kwalifikacje, poziom wykształcenia, sytuacja rodzinna czy miejsce zamieszkania. Powyższe cechy są czynnikami zwiększającymi lub zmniejszającymi ryzyko znalezienia się bez pracy. Znacznie większe zagrożenie brakiem pracy wśród niektórych grup społecznych pozwala postawić tezę, że nie ma równości wobec bezrobocia, a zatem nie można traktować tego zjawiska w sposób jednorodny. Powyższe założenie ma niezwykle istotne znaczenie dla właściwego skonstruowania odpowiednich instrumentów walki z bezrobociem, które powinny być ukształtowane w taki sposób, aby redukcja bezrobocia dotyczyła wszystkich osób nim dotkniętych.

Obecnie bezrobocie stanowi naturalny element polskiego pejzażu społecznego i jest sytuacją, o którą otarł się – pośrednio lub bezpośrednio – niemal każdy. Na przestrzeni ostatnich lat na znaczeniu nabrało bezrobocie osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy. Polska

Źródło: Sytuacja na rynku pracy osób młodych w 2012 roku, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, data pobrania: 7.06.2013 r.

Wykres 1. Bezrobotni do 25 roku życia w latach 2007–2012 (%) w Polsce

jest jednym z krajów, w których wskaźnik bezrobocia młodzieży (liczby i stopy) jest bardzo wysoki i niestety wciąż drastycznie rośnie¹.

Powodów wysokiego bezrobocia młodzieży, w tym również absolwentów szkół wyższych, może być wiele, jednak najczęściej wymieniane są dwa, tj. brak doświadczenia zawodowego i niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Ale w sytuacji przedłużającego się kryzysu, którego efekty widoczne są również na polskim rynku pracy, problem stanowi również niewystarczająca liczba ofert zatrudnienia.

Większość młodych w celu zwiększenia możliwości znalezienia odpowiedniej pracy decyduje się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych, zdobywając wyższe wykształcenie, a w jego trakcie odbywając staże, praktyki czy podejmując pracę. Pomimo tego bardzo duża liczba młodych bezrobotnych to osoby z wykształceniem wyższym. To właśnie one coraz częściej swój start na rynku pracy rozpoczynają od rejestracji w urzędach pracy. Należy zaznaczyć, że wskaźniki bezrobocia, aktywności zawodowej i zatrudnienia są o wiele bardziej korzystne dla dorosłych niż dla młodzieży. Regulacje prawne i preferencje pracodawców sprawiają, że nawet ci spośród młodych, którzy stają już jedną nogą na rynku pracy, nie mogą liczyć na stabilne zatrudnienie. Powodem tego mogą być rozbieżności między umiejętnościami nabytymi podczas edukacji a wymaganiami rynku pracy, a także kondycja gospodarki. W czasach finanso-

¹ *Młodzi w liczbach*, Program „Młodzi na rynku pracy”, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2012, s. 158.

wych napięć firmy będą prawdopodobnie kontynuowały redukcję programów zatrudnienia. Poza tym pracodawcy będą przyjmować do pracy lepiej wykwalifikowanych specjalistów, z większym doświadczeniem².

Tabela 1. Bezrobotni według wieku w 2012 r. w Polsce

Ogółem (w tys.)	24 lat i mniej (w tys.)	24 lat i mniej (%)	25–34 lata (w tys.)	25–34 lata (%)
8222,1	1644,8	20,0	2433,3	29,6

Źródło: Bezrobocie rejestrowane I–IV kwartał 2012 r., GUS, Warszawa 2013, data pobrania: 7.06.2013 r.

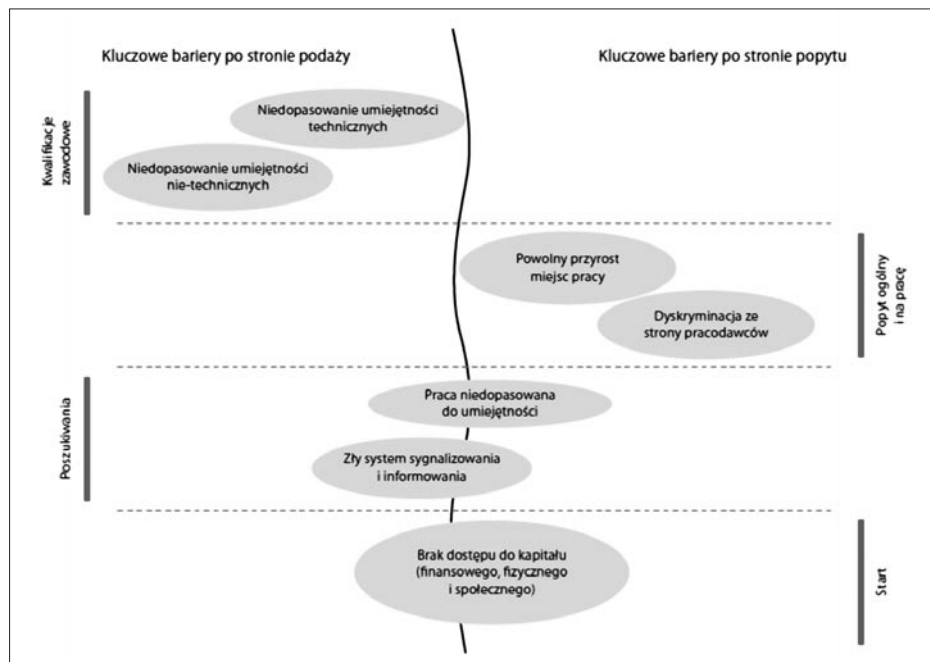
Proces przechodzenia od edukacji do zatrudnienia i pracy, jaki muszą przejść młodzi ludzie, jest niebywale trudny i złożony. Sytuację pogarsza fakt, iż młodzi na tej drodze spotykają wiele barier utrudniających im wejście na rynek pracy. Możemy do nich zaliczyć:

- niedopasowanie umiejętności poszukiwanych przez pracodawców i posiadanych przez potencjalnych pracowników;
- oczekiwania związane z pracą i sytuacją na rynku pracy. Są to ograniczenia liczby miejsc pracy, zmiana nastawień wobec pracy, dyskryminujące praktyki pracodawców wobec młodzieży, która za brak doświadczeń zawodowych karana jest gorszymi ofertami pracy oraz szybszymi zwolnieniami;
- praktyka poszukiwania pracy. Z jednej strony chodzi o nieumiejętność sygnalizowania przez pracodawcę jego własnych oczekiwań, z drugiej zaś o słaby system informowania pracodawców o kwalifikacjach potencjalnego pracownika;
- problemy związane z tworzeniem miejsc pracy i rozwijaniem biznesu jako alternatywy dla deficytów klasycznego zatrudnienia. Największym ograniczeniem są kłopoty z dostępem do kapitału finansowego, fizycznego i społecznego. Młodzi potencjalni przedsiębiorcy muszą stawić czoła licznym barierom, zwłaszcza gdy ich inicjatywa jest podyktowana koniecznością, a nie wyborem. Nie są przygotowani koncepcyjnie, nie mają zaplecza materialnego, nie mogą liczyć na wsparcie rodziny, nie są wiarygodnymi klientami dla banków³.

Rysunek 1 przedstawia opisane wyżej bariery w formie graficznej.

² *Młodzi 2011*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2011, s. 135.

³ Tamże, s. 137–138.

Źródło: *Młodzi 2011*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2011, data pobrania: 7.06.2013 r.

Rysunek 1. Kluczowe bariery na rynku pracy dla młodzieży

Niepokoi fakt, że ponad 25% bezrobotnych do 30 roku życia w końcu listopada 2011 r. pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy od momentu zarejestrowania się. Tak długi czas pozostawania bez pracy demotywuje do szukania zatrudnienia i powoduje wiele niekorzystnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo, przestępczość, alkoholizm, narkomania czy prostytutcja. W związku z tym należy dołożyć starań, aby start zawodowy młodych ludzi nie rozpoczynał się w urzędzie pracy, a jeśli już to nastąpi, by ich czas poszukiwania zatrudnienia był jak najkrótszy. Nie można jednak zapomnieć, że choć najistotniejszym elementem wpływającym na szanse uzyskania zatrudnienia są kwalifikacje i umiejętności, to także osobiste predyspozycje i zachowania osoby poszukującej pracy odgrywają istotną rolę. Co więcej, mają one znaczenie nie tylko w procesie poszukiwania pracy, ale również często decydują o zatrudnieniu oraz utrzymaniu pracy.

W interesie całego społeczeństwa jest, by młodzi ludzie znajdowali zatrudnienie, dzięki temu osiągalni dochody, przyczyniali się do wzrostu konsumpcji, generowali wzrost produktu krajowego brutto oraz zakładali i powiększali rodziny. Aby walczyć z problemami, jakie na rynku pracy dotyczą osób młodych, konieczne jest szersze wykorzystanie instrumentów przewidzianych ustawą

z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.)⁴, jak również szukanie nowych rozwiązań, które wpłyną na poprawę sytuacji osób młodych.

Pomoc osobom bezrobotnym, zwłaszcza absolwentom szkół wyższych, powinna być zadaniem priorytetowym. Obecnie w zwalczaniu bezrobocia wykorzystuje się przede wszystkim aktywizację zawodową, która polega na pośrednim lub bezpośrednim umożliwieniu osobom bezrobotnym dotarcia do zatrudnienia i jego utrzymania⁵. W związku z tym aktywizacja zawodowa bezrobotnych to nic innego, jak konkretne usługi rynku pracy, z których może skorzystać osoba bezrobotna. Należą do nich: pośrednictwo pracy, usługi EURES, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, a także organizacja szkoleń⁶.

Ograniczaniem poziomu bezrobocia zajmują się wyspecjalizowane instytucje. Realizują one zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej w celu rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmacniania integracji i solidarności społecznej oraz zwiększania mobilności na rynku pracy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004 r. instytucjami rynku pracy są:

1. publiczne służby zatrudnienia;
2. Ochotnicze Hufce Pracy;
3. agencje zatrudnienia;
4. instytucje szkoleniowe;
5. instytucje dialogu społecznego;
6. instytucje partnerstwa lokalnego⁷.

Najpopularniejszymi instytucjami pomagającymi osobom bezrobotnym są powiatowe urzędy pracy (PUP), które wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Ich podstawowym zadaniem jest opracowanie i realizowanie programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), art. 15.

⁵ *Informacja o aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu i wykorzystaniu środków finansowych*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2006, s. 2.

⁶ M. Stec, *Aktywizacja zawodowa bezrobotnych*, www.gazeta.podatnika.pl (data pobrania: 9.06.2013).

⁷ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.), art. 6, ust. 1.

W tym celu PUP pozyskuje i gospodaruje środkami finansowymi, które są wykorzystywane na realizację zadań aktywizujących lokalny rynek pracy. Aby lepiej wywiązywać się ze swoich obowiązków, PUP współpracuje z innymi instytucjami i podmiotami rynku pracy.

W praktyce oznacza to, że PUP zajmują się również rejestracją bezrobotnych i poszukujących pracę; udzieleniem pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia; udzieleniem pomocy pracodawcom w pozyskaniu pracowników; inicjowaniem, organizowaniem i finansowaniem usług i instrumentów rynku pracy, przyznawaniem i wypłacaniem zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia; realizowaniem zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Oprócz popularnych urzędów pracy na terenie Polski funkcjonuje wiele instytucji pomagających osobom bezrobotnym. Pomimo wzmożonej pracy i starań tychże instytucji bezrobocie w Polsce jest nadal wielkim problemem, z którym boryka się wielu obywateli, zwłaszcza młodych, których zapał do pracy i chęć rozwoju są największe.

Aby zdobyć gruntowną i rozległą wiedzę na temat rozmiarów i przyczyn bezrobocia absolwentów szkół wyższych, a także sposobów ich aktywizacji zawodowej, zostały przeprowadzone badania wśród absolwentów szkół wyższych w wieku do 27 roku życia, zarejestrowanych w PUP w Kielcach w latach 2010–2012. Badaniami objęto obszar działalności PUP w Kielcach, tj. powiat kielecki, który zamieszkuje około 194,5 tys. mieszkańców. W skład powiatu wchodzi 19 gmin, w tym 4 gminy miejsko-wiejskie oraz 15 gmin wiejskich. PUP w Kielcach zajmuje się obsługą osób bezrobotnych zamieszkujących terytorium następujących gmin: Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Łągow, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk⁸.

W PUP w Kielcach zarejestrowanych jest około 1500 osób, w tym również osoby młode. Wiele z nich może poszczycić się wykształceniem wyższym. Problem bezrobocia wśród młodych z wykształceniem wyższym występuje w całej Polsce, z mniejszym lub większym nasileniem w poszczególnych województwach. Dane te mogą się zmieniać również w zależności od wieku, wykształcenia, zdobytych kwalifikacji, czasu, w jakim zastała ukończona nauka, oraz płci osób zarejestrowanych w urzędach pracy.

⁸ *Aktywizacja osób bezrobotnych i wsparcie przedsiębiorców*, Materiały konferencyjne, Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach, Kielce 2012, s. 2.

Analizując dane PUP w Kielcach, można ocenić skalę zjawiska bezrobocia absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w tym urzędzie w latach 2010–2012. Liczbę bezrobotnych absolwentów legitymujących się wykształceniem wyższym zarejestrowanych w PUP w Kielcach w latach 2010–2012 według gmin przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach w latach 2010–2012

Gmina	Liczba bezrobotnych absolwentów		
	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Bieliny	51	48	58
Bodzentyn	65	41	43
Chęciny	68	75	71
Chmielnik	32	42	31
Daleszyce	83	64	62
Górno	82	74	61
Łagów	31	25	17
Łopuszno	52	40	24
Maslów	61	47	34
Miedziana Góra	52	41	43
Mniów	37	28	39
Morawica	52	42	53
Nowa Słupia	56	45	28
Piekoszków	62	54	66
Pierzchnica	19	18	18
Raków	23	23	11
Sitkówka-Nowiny	41	25	20
Strawczyn	59	58	27
Zagnańsk	71	60	50
Ogółem	997	850	756

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Z danych zaprezentowanych w tabeli 2 wynika, że liczba absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w PUP w Kielcach systematycznie maleje z roku

na rok, ponieważ w 2010 r. zarejestrowanych było 997 osób, w 2011 r. – 850 osób (spadek o 147 osób), w 2012 r. zaś – 756 osób (spadek o 94 osoby w stosunku do roku poprzedniego i aż o 541 osób w porównaniu do 2010 r.). Należy również stwierdzić, że w 2011 r. dane liczbowe dotyczące liczby bezrobotnych absolwentów prawie w każdej gminie wykazują tendencje malejące. W 2012 r. występował dalszy spadek liczby zarejestrowanych absolwentów. Spadek ten widoczny jest również na tle wszystkich osób zarejestrowanych w tym czasie w PUP w Kielcach. W 2010 r. bezrobotni absolwenci szkół wyższych stanowili 7,5% ogółu bezrobotnych, w 2011 r. – 6,4%, a w 2012 r. – 5,3%. Analizując udział procentowy bezrobotnych absolwentów w poszczególnych gminach, można zaobserwować, że waha się on od 3,0% do 11,9% w 2010 r., od 3,5% do 10,3% w 2011 r. oraz od 2,7% do 7,6% w 2012 r.

Tabela 3. Liczba absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach w poszczególnych miesiącach w latach 2010–2012

Wyszczególnienie	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Styczeń	127	79	76	62	65	43
Luty	66	43	72	54	49	33
Marzec	72	51	76	52	53	38
Kwiecień	49	40	86	64	50	31
Maj	62	36	57	46	32	21
Czerwiec	58	47	94	62	40	23
Lipiec	155	122	118	83	99	71
Sierpień	104	77	61	45	108	89
Wrzesień	105	82	64	49	80	62
Październik	90	75	56	34	84	66
Listopad	58	35	49	28	58	39
Grudzień	51	26	41	28	38	25
Ogółem	997	713	850	607	756	541

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Liczba bezrobotnych absolwentów zmienia się z miesiąca na miesiąc, w zależności od pory roku. Największa liczba rejestracji przypada na okres wakacyjny, tj. tuż po ukończeniu studiów, a także okres powakacyjny (wrzesień,

październik), kiedy to absolwenci rejestrują się po okresie wakacyjnego wypoczynku. Na przestrzeni lat 2010–2012 największa liczba bezrobotnych absolwentów przypadała na miesiące: lipiec, sierpień, wrzesień, październik oraz styczeń.

Bezrobocie absolwentów powiatu kieleckiego można również scharakteryzować według kryterium płci zarejestrowanych. Uzyskane dane pokazują, iż większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia po ukończeniu studiów mają kobiety. W latach 2010–2011 kobiety stanowiły aż 71% ogółu zarejestrowanych w PUP absolwentów. Również w tym przypadku z biegiem lat ich liczba systematycznie maleje.

Tabela 4. Udział procentowy kobiet i mężczyzn ze statusem absolwenta szkoły wyższej w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych w powiecie kieleckim w latach 2010–2012

Gmina	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	mężczyźni (w %)	kobiety (w %)	mężczyźni (w %)	kobiety (w %)	mężczyźni (w %)	kobiety (w %)
1	2	3	4	5	6	7
Bieliny	27,45	72,55	29,17	70,83	27,59	72,41
Bodzentyn	24,62	75,38	21,95	78,05	9,30	90,70
Chęciny	33,82	66,18	30,67	69,33	45,07	54,93
Chmielnik	31,25	68,75	28,57	71,43	32,26	67,74
Daleszyce	27,71	72,29	21,88	78,13	25,81	74,19
Górno	24,39	75,61	28,38	71,62	22,95	77,05
Łągów	32,26	67,74	28,00	72,00	52,94	47,06
Łopuszno	25,00	75,00	12,50	87,50	20,83	79,17
Masłów	29,51	70,49	23,40	76,60	29,41	70,59
Miedziana Góra	26,92	73,08	34,15	65,85	39,53	60,47
Mniów	24,32	75,68	35,71	64,29	17,95	82,05
Morawica	36,54	63,46	38,10	61,90	28,30	71,70
Nowa Słupia	26,79	73,21	33,33	66,67	21,43	78,57
Piekoszków	30,65	69,35	27,78	72,22	28,79	71,21
Pierzchnica	21,05	78,95	27,78	72,22	44,44	55,56

1	2	3	4	5	6	7
Raków	26,09	73,91	26,09	73,91	36,36	63,64
Sitkówka-Nowiny	24,39	75,61	28,00	72,00	35,00	65,00
Strawczyn	32,20	67,80	25,86	74,14	7,41	92,59
Zagnańsk	30,99	69,01	40,00	60,00	28,00	72,00
Ogółem	28,49	71,51	28,59	71,41	28,44	71,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Problemy ze znalezieniem zatrudnienia, nawet przez osoby z dyplomem wyższej uczelni, mogą mieć różne przyczyny. Często wynika to ze złego wyboru kierunku studiów bądź uczelni. Młodzi ludzie, podejmując decyzje odnośnie do wyboru kierunku studiów i uczelni, biorą pod uwagę nie tylko opinie rodziny czy mass mediów, ale przede wszystkim zdają się na własne zainteresowania i pasje. Niestety bardzo często nie pokrywają się one z zapotrzebowaniem na rynku pracy. Rozbieżności te generują coraz większą liczbę osób bezrobotnych oraz przesycenie rynku pracy konkretnymi zawodami. Dlatego też przed podjęciem studiów konieczne jest odpowiednie rozpoznanie oczekiwań, jakie stawia przed osobami młodymi rynek pracy. Wybierając konkretny kierunek czy uczelnię należy zwrócić uwagę, jakie umiejętności można dzięki nim zdobyć oraz czy będą one pomocne w znalezieniu i wykonywaniu intratnego zawodu.

Tabela 5 przedstawia ranking uczelni, których dyplomy posiadają osoby zarejestrowane w PUP w Kielcach w latach 2010–2012.

Tabela 5. Liczba bezrobotnych absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w PUP w Kielcach na przestrzeni lat 2010–2012 według ukończonych uczelni

Lp.	Nazwa uczelni	2010	2011	2012
1	2	3	4	5
1	Akademia Ekonomiczna w Krakowie	2	0	0
2	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	11	2	7
3	Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie	0	0	1
4	Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni	1	1	0
5	Akademia Obrony Narodowej	0	1	1
6	Akademia Muzyczna w Katowicach	1	0	0

1	2	3	4	5
7	Akademia Pedagogiczna w Krakowie	0	1	0
8	Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie	1	1	0
9	Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie	4	4	0
10	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	2	0	1
11	Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie	0	0	1
12	Katolicki Uniwersytet Lubelski (w tym w Tomaszowie Lubelskim)	9	16	12
13	Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego	0	2	2
14	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie	3	1	0
15	Politechnika Częstochowska	2	1	0
16	Politechnika Krakowska	4	2	1
17	Politechnika Lubelska	1	0	0
18	Politechnika Łódzka	0	0	2
19	Politechnika Radomska	3	2	0
20	Politechnika Rzeszowska	1	0	0
21	Politechnika Śląska	0	2	2
22	Politechnika Świętokrzyska	155	122	162
23	Politechnika Warszawska	0	0	2
24	Politechnika Wroclawska	0	1	0
25	Prywatna Szkoła Ochrony Środowiska	0	1	0
26	Prywatna Wyższa Szkoła Biznesu i Administracji w Warszawie	2	0	0
27	Spółeczna Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania	0	1	0
28	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	4	5	4
29	Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie	1	0	0
30	Śląski Uniwersytet Medyczny	3	2	1

1	2	3	4	5
31	Świętokrzyska Szkoła Wyższa w Kielcach	21	10	8
32	Uniwersytet Abertay Dundee	2	0	0
33	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach	0	0	1
34	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	12	8	7
35	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	406	377	318
36	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	19	11	9
37	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	0	1	0
38	Uniwersytet Jagielloński	8	11	6
39	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	1	1	1
40	Uniwersytet Łódzki	4	8	5
41	Uniwersytet Medyczny w Lublinie	4	1	0
42	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	1	1	10
43	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	0	0	1
44	Uniwersytet Pedagogiczny Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie	0	1	0
45	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie	0	1	1
46	Uniwersytet Opolski	1	2	1
47	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	6	9	2
48	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	0	3	1
49	Uniwersytet Rolniczy w Krakowie	8	5	7
50	Uniwersytet Rzeszowski	2	4	1
51	Uniwersytet Śląski w Katowicach	4	5	0
52	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	0	1	0
53	Uniwersytet Warszawski	0	2	4
54	Uniwersytet Wrocławski	2	2	1
55	Warszawski Uniwersytet Medyczny	0	1	2
56	Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie	3	2	0
57	Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach	54	36	32
58	Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach	12	3	5

1	2	3	4	5
59	Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	3	2	4
60	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	0	0	1
61	Wyższa Szkoła Dziennikarska w Warszawie	1	0	0
62	Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji w Kielcach	0	1	1
63	Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach	91	83	62
64	Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach	26	19	20
65	Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtuskach	0	1	0
66	Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach	31	34	23
67	Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu	0	0	1
68	Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie	0	1	0
69	Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia w Krakowie	1	0	0
70	Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi	0	1	0
71	Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi	0	0	1
72	Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji w Kielcach	1	2	1
73	Wyższa Szkoła Umiejętności w Kielcach	58	28	20
74	Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie	4	3	0
75	Wyższa Szkoła Zawodowa Kosmetyki i Pielęgnacji Zdrowia w Warszawie	1	1	0
Razem		997	850	756

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 5 absolwenci szkół wyższych zarejestrowani w PUP w Kielcach w latach 2010–2012 ukończyli aż 75 różnych uczelni. Wśród nich znajdują się zarówno uczelnie publiczne, jak i niepubliczne m.in. z: Kielc, Warszawy, Krakowa, Wrocławia, Poznania, Lublina, Łodzi, a także jedna uczelnia zagraniczna.

W z analizowanych latach w gronie absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w PUP w Kielcach najwięcej osób, które ukończyły Uniwersytet Jana

Kochanowskiego w Kielcach, bo aż 406 osób w 2010 r., 377 osób w 2011 r. i 318 osób w 2012 r. W dalszej kolejności pod kątem liczebności plasowali się absolwenci:

- Politechniki Świętokrzyskiej,
- Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa w Kielcach,
- Wyższej Szkoły Umiejętności w Kielcach,
- Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach,
- Wyższej Szkoły Handlowej w Kielcach.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 5 znakomitą większość bezrobotnych absolwentów szkół wyższych zarejestrowanych w PUP w Kielcach stanowili absolwenci szkół kieleckich. Natomiast absolwenci pozostałych uczelni wymienionych w powyższym rankingu stanowili znikomą liczbę, ponieważ w większości przypadków było ich od jednego do dwóch.

W kolejnej tabeli (nr 6) zaprezentowano dane liczbowe dotyczące kierunków (specjalności) studiów, na których kształcili się bezrobotni absolwenci zarejestrowani w latach 2010–2012 w PUP w Kielcach.

Tabela 6. Kierunki (specjalności), które ukończyli absolwenci szkół wyższych zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach na przestrzeni lat 2010–2012

Kierunek (specjalność) studiów	Rok		
	2010	2011	2012
1	2	3	4
Administracja	29	28	24
Agroinżynieria	0	1	0
Analityka medyczna	4	2	3
Animator kultury	1	0	0
Archeologia	0	1	2
Architektura i urbanistyka	1	1	3
Architektura krajobrazu	2	1	0
Architektura wnętrz	0	1	1
Automatyka i robotyka	9	1	2
Bezpieczeństwo narodowe	0	1	1
BHP	1	0	0
Biologia	13	9	10

1	2	3	4
Biotechnologia	2	2	5
Biotechnologia medyczna	0	1	0
Budowa dróg	0	0	2
Budownictwo	16	23	53
Chemia	17	21	11
Dietetyka	0	0	4
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	4	6	4
Edukacja artystyczna	1	4	9
Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna	0	1	1
Ekonomia	151	105	72
Ekonomia zdrowia	0	1	0
Elektronika	0	1	0
Elektronika i telekomunikacja	3	3	2
Elektrotechnika	29	18	13
Energetyka	2	0	0
Europeistyka	12	6	3
Filologia angielska	20	11	7
Filologia germańska	2	5	2
Filologia polska	13	12	15
Filologia romańska	2	1	2
Filologia rosyjska	20	15	9
Filologia włoska	0	1	0
Finanse i rachunkowość	8	8	4
Fizyka	7	5	0
Fizjoterapia	43	33	24
Fizyka medyczna	2	0	0
Geodezja i kartografia	4	0	9
Geografia	13	7	12
Geotechnika i budownictwo specjalne	0	1	0
Gospodarka przestrzenna	0	1	0
Gospodarka regionalna	0	2	0

1	2	3	4
Górnictwo i geologia	3	1	0
Historia	14	13	8
Hotelarstwo i turystyka	3	1	0
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	7	17	14
Informatyka	21	12	14
Integracja europejska	1	0	0
Inżynieria środowiska	23	20	21
Inżynier organizacji	1	0	0
Inżynieria bezpieczeństwa	1	0	0
Inżynieria chemiczna i procesowa	1	0	0
Kosmetologia	6	10	14
Kulturoznawstwo	1	0	0
Leśnictwo	2	1	2
Lingwistyka stosowana	1	0	0
Matematyka	3	4	6
Mechanika i budowa maszyn	17	9	18
Mechatronika	1	1	0
Menedżer zdrowia	1	0	0
Międzynarodowe stosunki gospodarcze	1	1	0
Muzyka	1	0	0
Nauki o rodzinie	2	0	1
Nauki społeczne	0	0	1
Ochrona środowiska	13	27	18
Ogrodnictwo	0	0	2
Pedagogika (w tym opiekuńcza oraz z doradztwem zawodowym)	178	135	93
Pielęgniarstwo	10	19	22
Politologia	45	34	32
Położnictwo	1	6	2
Praca socjalna	3	10	8
Prasoznawstwo	0	0	1
Prawo	21	23	20

1	2	3	4
Przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej	0	1	0
Psychologia	2	6	1
Rachunkowość i przepisy podatkowe	0	2	0
Ratownictwo medyczne	0	0	5
Resocjalizacja i profilaktyka społeczna	0	4	0
Rolnictwo	2	3	0
Rybacko	1	2	0
Socjologia	3	2	2
Stosunki międzynarodowe	5	7	4
Systemy bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce i UE	0	0	1
Sztuki plastyczne	0	0	1
Technologia chemiczna	1	1	2
Technologia i organizacja budownictwa	0	0	3
Technologia żywności i żywienia człowiek	4	5	6
Towaroznawstwo	0	1	2
Turystyka i hotelarstwo	1	0	0
Transport i logistyka	0	2	4
Turystyka i rekreacja	20	12	12
Weterynaria	2	8	1
Wychowanie fizyczne	8	10	9
Wzornictwo	3	0	0
Zaopatrzenie w wodę, unieszkodliwienie ścieków i opadów	0	0	1
Zarządzanie i inżynieria produkcji	54	45	38
Zarządzanie	54	44	40
Zarządzanie i marketing	8	2	0
Zarządzanie przedsiębiorstwem	0	0	2
Zarządzanie i modelowanie komputerowe	2	2	1
Zdrowie publiczne	14	6	15
Ogółem	997	850	756

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Jak wynika z tabeli 6 absolwenci szkół wyższych zarejestrowani w PUP w Kielcach w latach 2010–2013 najczęściej legitymowali się ukończeniem kierunku pedagogika. W 2010 r. stanowili oni 17,8% wszystkich bezrobotnych absolwentów. W latach następnych liczba ta minimalnie malała. Na dalszym miejscu pod względem liczebności znajdowali się absolwenci, którzy w analizowanym okresie ukończyli: ekonomię, filologię, zarządzanie i inżynierię produkcji, politologię, fizjoterapię, administrację, elektrotechnikę oraz informatykę.

Duża liczba zarejestrowanych absolwentów omówionych powyżej kierunków studiów świadczy o nasyceniu rynku pracy osobami posiadającymi kwalifikacje uzyskane podczas edukacji na tych kierunkach. W związku z tym decydenci poszczególnych uczelni wyższych oraz władze oświatowe powinny wdrożyć odpowiednie działania oraz programy zmierzające do zmiany przestarzałych kierunków kształcenia, których absolwenci zasilają szeregi bezrobotnych. Nowo utworzone kierunki powinny więc zaspokajać popyt na nowe zawody.

W PUP w Kielcach zarejestrowani są również absolwenci studiów wyższych z prawem do zasiłku. Takie prawo przysługuje osobom, które w trakcie studiów były zatrudnione, tzn. w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania łącznie przepracowały okres co najmniej 365 dni bądź też przez ten sam okres czasu prowadziły pozarolniczą działalność gospodarczą. Jeżeli chodzi o absolwentów uczelni wyższych z terenu powiatu kieleckiego sytuacja ta dotyczyła jedynie 9 osób w 2010 r., 15 osób w 2011 r. i 21 w 2012 r. Z tego ponad 75% stanowiły kobiety.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych absolwentów szkół wyższych z prawem do zasiłku zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach w latach 2010–2012 (według stanu na 31 grudnia)

Gmina	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1	2	3	4	5	6	7
Bieliny	1	1	1	0	1	1
Bodzentyn	1	1	1	1	0	0
Chęciny	0	0	1	1	1	0
Chmielnik	2	1	2	2	2	1
Daleszyce	0	0	1	1	3	3
Górno	0	0	1	1	0	0

1	2	3	4	5	6	7
Łagów	1	1	0	0	1	1
Łopuszno	0	0	1	0	1	1
Masłów	0	0	0	0	1	1
Miedziana Góra	0	0	1	1	1	0
Mniów	0	0	2	1	1	0
Morawica	1	0	1	1	3	3
Nowa Słupia	1	1	1	0	1	1
Piekoszów	0	0	1	1	1	1
Pierzchnica	0	0	0	0	1	0
Raków	0	0	0	0	1	1
Sitkówka-Nowiny	1	1	0	0	1	1
Strawczyn	1	1	0	0	0	0
Zagnańsk	0	0	1	1	1	1
Ogółem	9	7	15	11	21	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności PUP w Kielcach i Informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy w obszarze działania PUP w Kielcach za lata 2010–2012.

Sytuacja bezrobotnych absolwentów szkół wyższych z powiatu kieleckiego jest dość ciężka. Wynika to przede wszystkim z ich dużej liczby oraz młodego wieku, a co za tym idzie z braku doświadczenia zawodowego. Zbyt długie pozostawanie bez pracy może grozić bezrobociem stałym, wynikającym ze zmian na rynku pracy, oraz z coraz większych wymagań, którym młodzi bezrobotni nie będą potrafili sprostać. Aby zapobiec takim sytuacjom, osobom bezrobotnym potrzebna jest pomoc i wsparcie, które nie pozwoli młodym ludziom „oddalić” się od rynku pracy i wyczynzonego zawodu.

Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach proponuje osobom bezrobotnym wiele programów i projektów mających na celu aktywizację zawodową absolwentów oraz ograniczenie poziomu bezrobocia wśród młodych. W latach 2010–2012 osoby bezrobotne mogły skorzystać z: dodatków aktywizacyjnych, jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, prac interwencyjnych oraz prac społecznie użytecznych. Urząd pracy umożliwiał także szkolenia, staże, roboty publiczne oraz refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy.

Tabela 8. Liczba absolwentów z wykształceniem wyższym, którzy otrzymali wsparcie z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach w latach 2010–2012

Rodzaj udzielonego wsparcia	2010 rok	2011 rok	2012 rok
Dodatek aktywizacyjny	15	14	15
Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	3	0	11
Prace interwencyjne	2	1	2
Staż	523	202	252
Szkolenie	51	5	16
Prace społecznie użyteczne	0	2	0
Roboty publiczne	0	3	0
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	0	1	0
Ogółem	594	228	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności PUP w Kielcach i Informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy w obszarze działania PUP w Kielcach za lata 2010–2012.

Jak wynika z danych PUP, z aktywnych form aktywizacji skorzystało w 2010 r. 594 absolwentów, w 2011 r. jedynie 228 osób, a w 2012 r. 296. Należy podkreślić, że najczęściej wykorzystywaną formą aktywizacji bezrobotnych absolwentów uczelni wyższych zarejestrowanych w PUP w Kielcach były staże. Bezrobotni absolwenci szkół wyższych kierowani byli również przez pracowników PUP na różnego rodzaju szkolenia. W latach 2010–2012 z tej formy najwięcej osób skorzystało w 2010 r., bo aż 51 osób, w kolejnych latach liczba uczestników szkoleń drastycznie zmalała. Młodzi bezrobotni najczęściej brali udział w następujących kursach:

- księgowo-kadrowy,
- grafiki reklamowej z projektowaniem stron www,
- fryzjerski z elementami wizażu,
- nowoczesnego sprzedawcy – fakturzysty,
- prawa jazdy kat. C, D, E,
- dla operatorów maszyn do robót ziemnych i drogowych,
- dla pracowników ochrony fizycznej I-go i II-go stopnia,
- dla pracownik administracyjno-biurowych,
- ABC działalności gospodarczej,
- dla magazynierów z obsługą kas fiskalnych i wózków jezdniowych.

Młodzi bezrobotni decydowali się przede wszystkim na formy aktywizacji, które mogą przynieść im realne korzyści. Odbyty staż może zapewnić przedłużenie umowy lub chociażby pokazanie siebie z jak najlepszej strony. Dzięki niemu można również zdobyć doświadczenie zawodowe i dodatkowe praktyczne umiejętności. Podobnie jest z kursami i szkoleniami, które dają dodatkowe kwalifikacje, przez co potencjalny pracownik staje się atrakcyjniejszy na rynku pracy.

Bezrobotni absolwenci z terenu powiatu kieleckiego wykorzystywali również inne formy pomocy oferowane przez PUP. Jednak robili to z bardzo dużą ostrożnością. Jak wynika ze zdobytych danych jedynie 11 osób w 2012 r. starało się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z pozostałych form aktywizacji na przestrzeni trzech lat korzystało od jednej do trzech osób.

Wykorzystanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu absolwentów szkół wyższych należy ocenić pozytywnie jedynie w 2010 r., kiedy to skorzystało z nich najwięcej osób. W latach 2011–2012 wykorzystanie omawianych sposobów ograniczania bezrobocia było o ponad połowę mniejsze niż na początku badanego okresu. Taka sytuacja nie wynikała z nieudolności pracowników PUP w Kielcach, lecz z ograniczenia środków finansowych przeznaczanych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, m.in. na staże oraz szkolenia.

Wykorzystując wszelkiego rodzaju formy aktywizacji bezrobotnych, PUP dążą do wyeliminowania młodych z kręgu bezrobotnych przez podjęcie przez nich zatrudnienia. Wyrejestrowanie bezrobotnego absolwenta jest najbardziej oczekiwaną sytuacją dla instytucji rynku pracy, jaką jest urząd pracy. Świadczy bowiem o dobrze spełnionej funkcji urzędu bądź aktywnej postawie samego bezrobotnego. W przypadku PUP w Kielcach zarejestrowani w nim absolwenci szkół wyższych również byli wyrejestrowani z powodu podjęcia zatrudnienia.

Należy podkreślić, że udział procentowy absolwentów, którzy podjęli zatrudnienie, do ogółu absolwentów legitymujących się wykształceniem wyższym w latach 2010–2012 wahał się od 2,1% do 2,5%, z czego większość podejmujących w tym czasie zatrudnienie to kobiety. Liczba wyrejestrowanych osób była zmienna w zależności od miejsca zamieszkania oraz pory roku. Dane PUP pokazały, że najwięcej wyrejestrowanych osób w latach 2010–2012 zamieszkiwało gminy: Górnio, Nowa Słupia i Zagnańsk. Natomiast najdogodniejszymi miesiącami na podjęcie pracy zawodowej okazały się: październik, wrzesień i styczeń, czyli miesiące jesienno-zimowe, oraz marzec i maj. Z powyższych rozważań wynika, że podejmowanie pracy przez badaną kategorię bezrobot-

nych ma charakter sezonowy, czas wakacji bowiem, nie sprzyja podejmowaniu pracy, ponieważ młodzi ludzie w tym okresie nastawieni są przede wszystkim na wypoczynek po nauce. Sezonowość potwierdza również wzrost podejmowanego zatrudnienia w sezonie wiosennym, sprzyjającym pracom, m.in. w budownictwie, jak również jesiennym (po wakacyjnym), kiedy to młodzi ludzie powracają z wakacji.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych absolwentów szkół wyższych z terenu powiatu kieleckiego wyrejestrowanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach w latach 2010–2012 w związku z podjęciem pracy

Gmina	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Bieliny	6	4	10	7	17	12
Bodzentyn	12	10	14	11	9	8
Chęciny	15	9	16	11	19	11
Chmielnik	16	11	10	8	14	11
Daleszyce	13	9	20	14	19	12
Górno	17	12	19	15	21	17
Łągów	7	3	5	4	5	3
Łopuszno	15	9	8	6	8	6
Maslów	11	5	18	13	8	7
Miedziana Góra	8	4	15	12	7	5
Mniów	9	5	8	6	7	6
Morawica	13	10	14	8	13	8
Nowa Słupia	6	3	21	13	5	4
Piekoszów	16	12	12	9	10	8
Pierzchnica	5	4	8	6	5	3
Raków	4	4	7	5	5	3
Sitkówka-Nowiny	11	10	7	5	3	2
Strawczyn	12	9	18	13	8	8
Zagnańsk	11	9	21	15	9	6
Ogółem	207	142	251	181	192	140

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach.

Bezrobocie stanowi jeden z najważniejszych problemów współczesnego świata. Dotyczy niemal całej populacji i niesie za sobą liczne konsekwencje, zarówno dla samej jednostki, jak i całego społeczeństwa. Bezrobocie oznacza z jednej strony pogorszenie poziomu życia osób bezrobotnych, frustrację, wzrost niezadowolenia i rozwój wielu niekorzystnych zjawisk społecznych, z drugiej zaś niepełne wykorzystanie zasobów siły roboczej, niższą produkcję od potencjalnej oraz pogorszenie stanu budżetu państwa.

Obecnie bezrobocie dotyczy coraz większej liczby osób młodych, szczególnie absolwentów szkół wyższych, którzy dzięki swoim kwalifikacjom i wiedzy powinni stanowić niezwykle pożądaną na rynku pracy kapitał ludzki. Jednak wydłużony w ostatnich latach okres pracy zawodowej oraz systematycznie wzrastająca liczba osób posiadających dyplom uczelni wyższych generuje coraz większe bezrobocie wśród młodych dobrze wykształconych ludzi.

Nadrzędnym zadaniem państwa powinna być likwidacja bezrobocia, zwłaszcza wśród osób młodych, ich aktywizacja oraz łagodzenie potencjalnych skutków pozostawania bez pracy. Wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, które są odpowiedzialne za kreowanie i realizowanie regionalnej i lokalnej polityki rynku pracy mają do tego celu przewidziany ustawowo zestaw różnorodnych działań i instrumentów. Pracownicy PSZ koncentrują się zatem na wykonywaniu wobec bezrobotnych zadań ustawowych, polegających najczęściej na włączeniu klienta do realizowanych programów aktywizacji bądź czasami – ale znacznie rzadziej – proponują zatrudnienie przez skierowanie do pracy. W procesie tym nie ma miejsca dla indywidualizacji działań na rzecz bezrobotnych, co może mieć wpływ na mniejszą skuteczność i efektywność usług realizowanych przede wszystkim przez pracowników powiatowych urzędów pracy. Brak indywidualizacji działań wynika przede wszystkim z niedostatecznej obsady kadrowej publicznych służb zatrudnienia, dotyczy to najczęściej pośredników pracy i doradców zawodowych. Dlatego uzasadnione jest rozwijanie współpracy z innymi instytucjami rynku pracy, jak i innymi jednostkami organizacyjnymi administracji samorządowej, jak np. tymi, które zajmują się pomocą społeczną. Niestety, z obserwacji wynika, iż współpraca między powiatowymi urzędami pracy a ośrodkami pomocy społecznej ma ograniczony charakter.

Przeprowadzone badania wskazują na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy w powiecie kieleckim. Wielu bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy w posiadanym zawodzie bądź zgodnie z osiągniętym wykształceniem. Związane jest to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia on innych wymagań

stawianych przez pracodawcę, takich jak np. odpowiednie doświadczenie czy inne dodatkowe umiejętności i uprawnienia. Niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia zarejestrowanym w urzędzie osobom zdobycia zawodu, podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji czy też zdobycie doświadczenia zawodowego.

Uzyskane dane pokazały, iż najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w PUP w Kielcach ukończyło Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach o kierunku pedagogika. Tylko niewielka ich liczba posiadała prawo do zasiłku. Najczęstszymi formami aktywizacji tych osób były staże i szkolenia. Nie przyniosły one jednak oczekiwanych rezultatów i tylko nielicznym jednostkom udało się znaleźć zatrudnienie.

Można zatem stwierdzić, iż należy usprawnić działanie lokalnych form pomocy w walce z bezrobociem oraz dostosować pracę do potrzeb lokalnego rynku pracy. Ważnymi czynnikami stają się tutaj: jakościowy rozwój zasobów ludzkich, rozwijanie systemu edukacji, szkoleń i poradnictwa zawodowego – prowadzenie polityki spójności między rynkiem pracy a profilem oferty dydaktycznej, rozwijanie i wspomaganie sektora usług, wspomaganie samozatrudnienia, wyrównywanie szans kobiet i młodzieży, a także osób niepełnosprawnych oraz w wieku podeszłym, kreowanie i prowadzenie regionalnej polityki przeciwdziałania bezrobociu i co najważniejsze – monitorowanie potrzeb pracodawców w zakresie zasobów ludzkich skoordynowane z systemem edukacji.

BIBLIOGRAFIA:

- Aktywizacja osób bezrobotnych i wsparcie przedsiębiorców*, Materiały konferencyjne, Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach, Kielce 2012.
- Informacja o aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu i wykorzystaniu środków finansowych*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2006.
- Młodzi 2011*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Warszawa 2011.
- Młodzi w liczbach*, Program „Młodzi na rynku pracy”, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2012.
- Stec M., *Aktywizacja zawodowa bezrobotnych*, www.gazetapodatnika.pl (data pobrania: 9.06.2013).
- Sytuacja na rynku pracy osób młodych w 2012 roku*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, data pobrania: 7.06.2013 r.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) – art. 15.
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.), art. 6, ust. 1.

STRESZCZENIE

Bezrobocie jest zjawiskiem niezwykle złożonym, mającym swój wymiar ekonomiczny, prawny i społeczny. Wpływa nie tylko na dynamikę rozwoju ekonomicznego, ale także na standard życia ludności, decydując o nastrojach społecznych. Jako osobliwość występująca na rynku pracy stanowi przedmiot badań różnych dyscyplin naukowych.

Szanse na uzyskanie zatrudnienia przez jednostkę uzależnione są od takich zmiennych jak wiek, płeć, kwalifikacje, poziom wykształcenia, sytuacja rodzinna czy miejsce zamieszkania.

Obecnie bezrobocie stanowi naturalny element polskiego pejzażu społecznego i jest sytuacją, o którą otarł się – pośrednio lub bezpośrednio – niemal każdy. Na przestrzeni ostatnich lat na znaczeniu nabrało bezrobocie osób młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy. Polska jest jednym z krajów, w których wskaźnik bezrobocia młodzieży (liczby i stopy) jest bardzo wysoki i niestety wciąż drastycznie rośnie.

SŁOWA KLUCZOWE: aktywizacja zawodowa, bezrobocie.

SUMMARY

Unemployment is very complicated phenomenon in economic, social, law aspect. It effects not only dynamic of economic development, but also living standard of people, deciding of their social mood. As a singularity being on labor market is the object of study some science disciplines.

The chances of having employment is depended on such factors like age, sex, qualification, level of education, family situation, place of living.

Nowadays unemployment is natural element of polish social landscape and is a situation, which met, directly or indirectly, almost everybody. During last two years employment affected young people entering the labor market. Poland is one of these countries, where indicator of unemployment of youth (number and unemployment rate) is very high and unfortunately is severely increasing.

KEY WORDS: professional activation, unemployment.